

**Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка**

Кафедра образотворчого мистецтва, дизайну та методики їх навчання

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ ТА
ПРОВЕДЕННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ У ЗАКЛАДАХ ФАХОВОЇ
ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ**

для магістрів предметної спеціальності
А4.12 Середня освіта (Мистецтво. Образотворче мистецтво)

(видання друге, доповнене)

УДК 378.091.33-2722:37]:7(072)
М54

Методичні рекомендації щодо організації та проведення педагогічної практики у закладах фахової передвищої освіти (видання друге, доповнене) [Електронний варіант] / І. С. Тютюнник, О. М. Поберейко, І. М. Нестайко. Тернопіль : Вид-во ТНПУ імені В. Гнатюка, 2025. 43 с.

Укладачі:

Ірина Святославівна Тютюнник, кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри образотворчого мистецтва, дизайну та методики їх навчання факультету мистецтв ТНПУ імені Володимира Гнатюка.

Оксана Михайлівна Поберейко – голова циклової комісії дизайну Тернопільського кооперативного фахового коледжу, викладач-методист.

Ірина Миколаївна Нестайко, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки та менеджменту освіти ТНПУ імені Володимира Гнатюка.

Рецензенти:

Пічкур М. О. – кандидат педагогічних наук, професор, професор кафедри образотворчого мистецтва Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини

Бобик Л. Й. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри музикознавства та методики музичного мистецтва факультету мистецтв ТНПУ імені Володимира Гнатюка;

Ніковська Т. М. – заступник директора з навчальної роботи Тернопільського кооперативного фахового коледжу, викладач-методист.

Рекомендовано до друку науково-методичною радою Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка (протокол № 1 від 24 вересня 2025 року).

Методичні вказівки містять вимоги і рекомендації з організації, проведення і звітування з педагогічної практики у закладах фахової передвищої освіти магістрів за предметною спеціальністю А4.12 Середня освіта (Мистецтво. Образотворче мистецтво).

©

ЗМІСТ

ВСТУП	4
1 ОРГАНІЗАЦІЯ І ПРОВЕДЕННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ	8
2 ЗМІСТ ТА СТРУКТУРА ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ	11
2.1. Бази практики	11
2.2. Структура практики	12
2.3. Звітна документація та розподіл балів	13
3 КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ РЕЗУЛЬТАТІВ ПРАКТИКИ	17
4 РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА	20
5 ДОДАТКИ	
Додаток А. Форма звіту про підсумки практики	21
Додаток Б. Індивідуальний план роботи	23
Додаток В. Форма та правила ведення щоденника практики	26
Додаток Г. Зразок оформлення характеристики практиканта	28
Додаток Е. Схема плану заняття	29
Додаток Ж. Схема аналізу лекційного заняття	30
Додаток З. Схема аналізу семінарського (лабораторного заняття)	33
Додаток К. Зразок оформлення плану-конспекту виховного залікового заходу	34
Додаток Л. Орієнтовна схема самоаналізу виховного заходу	36
Додаток М. Схема психолого-педагогічного аналізу властивостей і особливостей та програма психолого-педагогічного вивчення студентської академічної групи	37
Додаток Н. Схема психолого-педагогічного аналізу властивостей і особливостей академічної студентської групи	40
Додаток П. Рекомендації до написання методичної розробки виховного заходу	42
Додаток Р. Схема аналізу виховного заходу (КТС)	44
Додаток С. Схема практичного заняття (для Тернопільського кооперативного фахового коледжу)	46

ВСТУП

Педагогічна практика у закладах фахової передвищої освіти (далі ЗФПО) для магістрів, які навчаються за предметною спеціальністю 014.12 Середня освіта (Мистецтво. Образотворче мистецтво) є обов'язковим розділом освітньої програми. Вона зорієнтована на професійно-практичну підготовку майбутніх магістрів.

Педагогічна практика – це самостійна робота студента у навчальному закладі під керівництвом викладача кафедри образотворчого мистецтва, дизайну та методики їх навчання і фахівця або керівника відповідного підрозділу бази практики II рівня акредитації (коледжу).

Метою педагогічної практики магістрів є реалізація вимог Державного освітнього стандарту, відповідно до яких однією з основних областей професійної діяльності магістра є викладацька та науково-дослідна діяльність. Передбачається оволодіння студентами сучасними методами, формами організації та знаряддями праці в галузі їх майбутньої професії, формування у них, на базі одержаних в університеті знань, професійних умінь і навичок для прийняття самостійних рішень під час конкретної роботи в реальних ринкових і виробничих умовах, виховання потреби систематично поновлювати свої знання та творчо їх застосовувати в практичній діяльності.

Завдання практики полягають у формуванні наступних загальних та фахових **компетентностей**:

- ФК 3. Здатність до виконання функцій педагога (ментора, тьютора, модератора, фасилітатора, коуча) та забезпечення досягнення запланованих результатів навчання та виховання на засадах особистісно-орієнтованого, діяльнісного та компетентнісного підходів, адаптуючись до змінних умов освітнього менеджменту, інклюзивного освітнього середовища, вимог суспільства.
- ФК 4. Здатність використовувати знання про психолого-педагогічні аспекти мистецтва, психологічні особливості педагогічної взаємодії учасників освітнього процесу у практичному вимірі.
- ФК 5. Здатність до проектування та організації різних форм процесу навчання інтегрованого курсу «Мистецтво», образотворчого мистецтва у закладах загальної середньої та спеціалізованої освіти, закладах фахової передвищої на підставі відповідної нормативно-правової та науково-теоретичної бази.
- ФК 6. Здатність моделювати навчальний процес, розробляти організаційно-методичну документацію, методичні рекомендації для організації самостійної та творчої мистецько-педагогічної діяльності учнів та студентів.

- ФК 7. Здатність усвідомлювати основні тенденції образотворчої освіти, освітнього потенціалу образотворчого мистецтва та можливостей його реалізації у сучасній освітній практиці.
- ФК 8. Здатність використовувати знання теорії та практики художньої творчості у педагогічній діяльності.
- ФК 10. Здатність організувати роботу відповідно до вимог безпеки життєдіяльності й охорони праці, використовуючи здоров'язбережувальні технології в межах функціональних обов'язків вчителя та викладача образотворчого мистецтва.
- ФК 11. Здатність ефективно використовувати наявні та створювати нові (за потреби) цифрові освітні ресурси у галузі мистецької освіти.
- ФК 12. Здатність обґрунтовувати, планувати та виконувати, презентувати дослідницькі/творчі проекти, керувати дослідницькою чи творчою діяльністю учнів та студентів.
- ФК 13. Здатність здійснювати мистецько-просвітницьку діяльність, демонструвати власну практично-творчу та художньо-педагогічну культуру, здійснювати компетентну оцінку мистецько-педагогічної діяльності та художньої діяльності особистості.
- ЗК 1. Здатність критично осмислювати проблеми у навчанні та/або професійній діяльності а також на межі предметних галузей.
- ЗК 2. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо, нести громадянську відповідальність за стан довкілля та суспільства, реалізувати свої права і обов'язки.
- ЗК 4. Здатність ефективно застосовувати інформаційні та комунікаційні технології навчання.
- ЗК 5. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел, володіння навичками критичного мислення.
- ЗК 7. Здатність працювати в команді, вести наукові дискусії, переконувати та впливати на інших учасників колективу; уміння знаходити компромісні рішення й брати на себе відповідальність за їх втілення.
- ЗК 8. Здатність генерувати нові ідеї у виявленні та розв'язанні професійних проблем.
- ЗК 9. Здатність діяти на основі етичних міркувань, дотримання норм професійної етики, академічної доброчесності, відповідального ставлення до обов'язків, оцінки та забезпечення якості виконуваних робіт.
- ЗК 10. Здатність до особистісного та професійного розвитку, творчого самовираження; продовження навчання з високим ступенем автономії.

У процесі педагогічної практики у закладах фахової передвищої освіти

формуються наступні **програмні результати навчання**:

- ПРН 1. Розуміти філософські основи професійних знань, динаміку розвитку сучасних наукових теорій, критично осмислювати предметну область (педагогіка) і специфіку професійної діяльності; уміти творчо та професійно спілкуватись із застосуванням фахової термінології, формувати судження, що враховують мистецькі, наукові та етичні аспекти.
- ПРН 3. Знати можливості електронних сервісів і основні прийоми їх інтеграції з традиційними навчально-методичними матеріалами; вміти ефективно використовувати цифрові технології у професійній діяльності, створенні та наповненні освітнього інформаційного середовища.
- ПРН 4. Володіти міжособистісними навичками, що пов'язані зі здатністю взаємодіяти з іншими людьми та залученням їх до командної роботи, лідерством.
- ПРН 5. Володіти сучасними знаннями щодо особливостей організації освітнього процесу, методами та технологіями викладання у цілісному педагогічному процесі в умовах індивідуалізації і диференціації навчання мистецтву/образотворчому мистецтву з урахуванням компетентісного підходу до формування особистості.
- ПРН 6. Володіти методами та технологіями оцінювання та корекції результатів навчання, здійснювати зворотній зв'язок щодо обсягу та характеру здобутих учнями та студентами результатів навчання.
- ПРН 8. Володіти системою арт-педагогічних технік і методик, які сприятимуть ефективності професійної діяльності в умовах інклюзивного освітнього середовища, естетичному вихованню, формуватимуть потребу в особистісному творчому розвитку.
- ПРН 9. Уміти створювати елективні курси, аналізувати підручники, посібники, дидактичні матеріали, методичну літературу з метою проєктування цілісного навчально-виховного процесу; проєктувати реалізацію міжпредметних зв'язків.
- ПРН 12. Демонструвати соціальну активність та відповідальність, толерантне ставлення до різних думок і поглядів в умовах полікультурного середовища, дотримуватись морально-етичних аспектів професійної діяльності, академічної доброчесності; дотримуватися засад ведення здорового способу життя та створювати умови безпечного освітнього середовища.

Методичні рекомендації розроблено на основі наступних джерел:

1. Положення про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах України. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0173-93> (дата

звернення: 01.10.2019).

2. «Положення про організацію та проведення практик здобувачів вищої освіти Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Тернопіль, 2023. URL:

https://tnpu.edu.ua/about/public_inform/upload/2023/Polozhennia_pro_orhanizatsi_iu_ta_provedennia_praktyk_studentiv.pdf (дата звернення: 01.10.2019).

3. Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0035-93> & (дата звернення: 01.10.2019).

1. ОРГАНІЗАЦІЯ І ПРОВЕДЕННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

Обов'язки кафедри

Згідно положення про організацію та проведення практик студентів ТНПУ ім. В.Гнатюка «відповідальність за організацію, проведення і контроль практики покладається на ректора Університету.

Загальне методичне керівництво практикою здійснює випускаюча кафедра. В обов'язки кафедри входить забезпечення виконання програми практики і висока якість її проведення; виділення в якості керівників практики досвідчених викладачів; розподіл студентів у відповідності з укладеними договорами з базовими закладами освіти для проходження педагогічної практики; забезпечення закладів освіти, де студенти проходять практику, а також самих практикантів програмами практики; проведення перед початком практики настановної конференції для студентів з метою роз'яснення мети, змісту і порядку проходження практики; здійснення контролю за організацією і проведенням виробничої практики студентів, за дотриманням її термінів і змісту.

Обов'язки керівників педагогічної практики

1. Керівник практики від університету:

- погоджує програму практики й календарні строки її проведення, представляє списки магістрів на проходження практики, а також, за необхідності, готує документи для одержання допуску до робіт зі спеціальної тематики;

- проводить збори магістрів, знайомить їх зі строками й порядком проходження практики; з'ясовує, хто з них працює відповідно до профілю навчання або самостійно знайшов місце для проходження практики (із цими магістрами слід погодити тему й індивідуальне завдання з науково-педагогічної практики); іншим магістрам пропонує можливі місця проходження практики (за наявності договорів);

- погоджує тематику й зміст практики з керівником магістра;

- здійснює постановку завдань з самостійної роботи магістрів у період практики з видачею індивідуальних завдань;

- здійснює систематичний поточний контроль за ходом практики й роботою магістрів, розглядає щоденники і звіти про проходження студентами практики;

- надає допомогу магістрам з усіх питань, пов'язаних із проходженням практики;

- дає рекомендації щодо оформлення документації;

- бере участь в захистах студентами звітів про проходження практики.

2. Керівник практики від ЗФПО (бази практики), який прийняв

студента(ів):

- контролює організацію практики відповідно до програми й укладеним договором на проведення практики;
- створює необхідні умови для виконання магістрами програми практики, забезпечує дотримання ними правил внутрішнього розпорядку й техніки безпеки;
- надає можливість магістрам ознайомитися з організацією робіт у підрозділах і брати участь у їхній діяльності, виконуючи конкретні завдання;
- надає допомогу магістрам у доборі необхідних матеріалів для виконання індивідуальних завдань;
- по закінченню практики дає характеристику (відгук) магістру з т.з. його професійності. Керівник навчального закладу (коледжу) чи підрозділу (декан) підписує відгук про педагогічну практику студента (підпис завіряється печаткою).

У відгуку обов'язково відмічають наступне:

- характеристика оволодіння знаннями, уміннями і навичками для вирішення практичних завдань в професійній діяльності;
- оцінка рівня сформованості фахових компетентностей;
- здатність до творчого мислення, організаторської і управлінської діяльності, ініціативність і дисциплінованість;
- недоліки і пропуски в підготовці спеціаліста;
- оцінку виконаних студентом робіт («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»).

Обов'язки магістрів-практикантів

- до початку практики одержати від керівника практики консультації щодо оформлення всіх необхідних документів;
- своєчасно прибути на базу практики;
- дотримуватись правил внутрішнього розпорядку й техніки безпеки, установлених ЗВО де відбувається педагогічна практика;
- брати участь у всіх видах діяльності кафедри (циклової комісії), до якої вони прикріплені, виконуючи всі види робіт, передбачені програмою практики й індивідуальним завданням;
- систематично вести щоденник і своєчасно представляти керівникам практики звітну інформацію про результати виконаних робіт;
- нести відповідальність за виконувану роботу і її результати;
- у встановлені терміни з'являтися на консультації до керівника практики від кафедри;
- після завершення практики в установлений термін здати керівникові письмовий звіт за встановленою формою й захистити його.

Примітка:

Для студентів магістратури, які працевлаштовані за фахом (коледж) достатньо довідки, яка посвідчує місце роботи та характеристики керівника закладу.

2. ЗМІСТ ТА СТРУКТУРА ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

Конкретний зміст педагогічної практики визначається в основному складі завдань, поставлених перед практикантом керівниками практики від кафедри і коледжів, де буде проходити практику студент.

2.1. Бази практики

Базою педагогічної практики є коледжі, з якими укладені договори про проведення педагогічної практики (Тернопільський кооперативний торговельно-економічний коледж; Галицький коледж імені В'ячеслава Чорновола; Камянець-Подільський фаховий коледж культури і мистецтв; Терехівський фаховий коледж культури і мистецтв).

В коледжі студенти виконують обов'язки педагога з фаху, ознайомлюються з специфікою роботи куратора. Щоденна робота студента-практиканта полягає у збиранні та вивченні матеріалів згідно програми практики, оформленні документації, заповнення щоденника педагогічної практики згідно індивідуального плану роботи, який формує студент на початку практики.

Керівництво навчальною практикою здійснюється викладачем кафедри університету і призначеним фахівцем від коледжу та передбачає контролювання трудової дисципліни і виконання програми практики.

Тривалість практики – 4 тижні (6 залікових кредитів). Педагогічна практика магістра передбачає 4 змістові модулі (табл. 1).

Табл. 1

2.2. Структура практики

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин	
	аудиторна робота	самостійна робота
Змістовий модуль 1. Навчальна діяльність		
Участь у настановній та підсумковій конференціях.	4	
Відвідування занять, участь у їх обговоренні.	8	
Підготовка до занять, їх проведення та обговорення (відповідно до індивідуального плану).	16	42
Підготовка до позааудиторних форм навчально-виховної роботи з фаху, їх проведення та обговорення	4	26
Індивідуальна навчальна робота з студентами.	4	
Усього годин за модуль 1 - 74 год.	36	68
Змістовий модуль 2. Виховна діяльність		

Відвідування позааудиторних виховних заходів, їх обговорення.	4	
Підготовка, проведення та обговорення різних форм виховної роботи з студентами груп (згідно річного плану роботи куратора, коледжу).	4	26
Підготовка і проведення індивідуальної виховної роботи з студентами.	4	14
Усього годин за модуль 2 - 32 год.	12	40
Змістовий модуль 3. Методична діяльність		
Консультації у викладачів, керівників закладу з організаційних та методичних питань.	4	
Ознайомлення з роботою викладачів з фаху, педагогічної ради, часткова участь у них (у тому числі і з документацією).	6	6
Виготовлення дидактичного матеріалу та наочних посібників до пробних та залікових занять.		10
Вивчення документації, опрацювання методичної літератури та ознайомлення з кращим педагогічним досвідом викладачів ВНЗ України та європейської школи.		32
Усього годин за модуль 3 - 48 год.	10	58
Змістовий модуль 4. Науково-дослідна діяльність		
Ознайомлення з літературою, що стосується магістерського дослідження.	4	20
Робота над практичним впровадженням експериментальної частини дослідження (за наявності) чи авторських методичних розробок.	10	12
Усього годин за модуль 4 - 26 год.	14	32
УСЬОГО – 270 год.	72	198

2.3. Звітна документація та розподіл балів

№ п/п	Вид завдання	К-сть балів
ЗМ 1. Навчальна діяльність (оцінюється керівником практики з кафедри образотворчого мистецтва, дизайну та методики їх навчання)		60
1	Щоденник педагогічної практики (додаток Д)	6
2	4 конспекти пробних занять та їх проведення	6 балів за один план-конспект заняття (сума – 24 бали)
3	2 конспекти залікових занять та їх проведення	10 балів за один план-конспект заняття (сума – 20 балів)
4	Самоаналіз 1 заняття (додатки З, К)	4
5	Рецензія 2-ох відвіданих занять магістрів (додатки З, К)	6 (кожне по 3 бали)
6	Характеристика проходження студентом практики, завірена керівником закладу бази практики (додаток Е)	- (не оцінюється, але враховується)
7	Журнал педагогічної практики (індивідуальний чи груповий), завірений печаткою бази практики та підписаний керівником закладу бази практики	- (не оцінюється, але враховується)
ЗМ 2. Виховна діяльність (оцінюється керівником практики з кафедри педагогіки та менеджменту освіти)		35
1	План-конспект двох виховних заходів у студентській групі (один з них заліковий, з оцінкою куратора) (додатки Л, Р)	20
2	Самоаналіз проведеного виховного заходу (додаток М)	5
3	Психолого-педагогічна характеристика студентської групи (додатки Н, П)	10
4	Індивідуальний план (додаток В)	- (не оцінюється, але враховується)
Захист практики		5
Сума		100

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ РЕЗУЛЬТАТІВ ПРАКТИКИ

Педагогічна практика у ЗФПО завершується диференційованим **заліком** за стобальною системою.

Для одержання позитивної оцінки магістр повинен повністю виконати індивідуальний план практики, вчасно оформити поточну й підсумкову документацію.

При оцінюванні результатів педагогічної практики враховуються такі показники:

- організованість і дисциплінованість студента-практиканта в період проходження практики;
- ініціатива і творчість, виявлені під час проходження педпрактики на різних ділянках роботи;
- якість навчальної роботи;
- якість виховної роботи з групою і окремими студентами;
- якість дослідної роботи, виконаної в ході педпрактики;
- якість оформлення документації з педпрактики;
- своєчасність здачі документації.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Σ балів за всі види навч. діяльн.	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		Критерії оцінювання	для заліку
90 – 100	A	Навчально-виховна робота проведена на високому рівні (допускається не більше 10% «добре» за проведені заняття й виховні заходи при задовільній оцінці з боку педагога з фаху, всіх методистів); якщо студент проявив себе як організований, сумлінний, ініціативний на всіх ділянках роботи, завоював повагу і виключно задовільну оцінку серед учнів і педагогічного колективу, методистів, керівників педпрактики; здав у визначений термін правильно оформлену документацію; виконав на високому рівні індивідуальне творче завдання.	відмінно
85-89	B	Навчально-виховна робота проведена студентом на достатньому рівні (допускається не більше 10% оцінок «задовільно» за проведені заняття й виховні заходи за умови доброї характеристики особистості студента-практиканта при задовільній оцінці з боку педагога з фаху, методистів; студент допустив деякі методичні помилки у навчально-виховному процесі, але зміг самостійно їх виправити або пояснити їх причину під час аналізу заняття чи виховного заходу; у ході педпрактики студент-практикант не допускав недисциплінованості, байдужості, шаблонності на всіх ділянках роботи; про його педагогічну діяльність добре	дуже добре

		відізналися студенти, педагогічний колектив коледжу, методисти; здав у визначений термін правильно оформлену документацію; виконав індивідуальне творче завдання.	
75-84	C	Навчально-виховний процес організував на достатньому методичному рівні (допускається не більше 25% «3» за проведені заняття і виховні заходи при загальній задовільній оцінці з боку педагога – керівника практики і методистів); студент допустив деякі методичні помилки, але зміг їх самостійно виправити або пояснити причину допущення в процесі аналізу заняття або заходу; у ході педпрактики студентом-практикантом не допускалась неорганізованість, шаблонність на всіх ділянках роботи; студент отримав задовільну оцінку серед студентів, педагогічного колективу коледжу, керівників педпрактики; здав у визначений термін правильно і повністю оформлену документацію; виконав на достатньому рівні індивідуальне творче завдання.	добре
65-74	D	Навчально-виховна робота проведена на задовільному рівні (не допускається підсумкове оцінювання за проведені заняття та виховні заходи оцінкою «незадовільно»); студент проявив себе як організований, дисциплінований, але недостатньо самостійний та ініціативний; загальна характеристика діяльності студента-практиканта в коледжі з боку студентів, педагогічного колективу коледжу, керівників педпрактики – «задовільна»; вчасно здав документацію; посередньо виконав індивідуальне творче завдання.	посередньо
60-64	E	Результати педпрактики свідчать про те, що в загальному вони ефективні і студент на задовільному рівні підготовлений до педагогічної діяльності, але допускає незначні порушення вимог педагогіки і психології, методики викладання образотворчого мистецтва та профільних дисциплін, які вміє виправити і пояснити при звертанні на них методиста і не повторює їх при подальшій роботі з групою. Загальна оцінка діяльності студента-практиканта в коледжі з боку студентів, педагогічного колективу коледжу, керівників педпрактики – «задовільна», але при цьому можуть бути дані і деякі рекомендації щодо вдосконалення підготовки до педагогічної діяльності. Студент проявив себе як організований, дисциплінований, але недостатньо самостійний та ініціативний. Студент вчасно здав документацію, в яку можуть бути внесені незначні доповнення і поправки за вказівкою групового керівника педпрактики.	задовільно
35-59	FX	Студент не готовий до навчально-виховної роботи у коледжі внаслідок слабких знань з предмету і методики його викладання, або недобросовісного ставлення до своїх обов'язків. Невчасно здав документацію.	не задовільно з можливістю повторного проходження педагогічної практики та її захист при умові виконання

			студентом певної додаткової роботи за індивідуальним графіком без відриву від навчального процесу
0-34	F	Студент виявляє мінімальні знання, не виконав програми практики.	не задовільно з обов'язковим повторним проходженням практики

9. Загальні вимоги до оформлення звіту, звітної документації, допуску до захисту педагогічної практики у ЗФПО

Звітна документація практиканта:

1. Щоденник (підписаний й завірений керівником навчального закладу та підписаний груповим керівником й керівником від кафедри педагогіки та менеджменту освіти).

2. Звіт про проведену роботу (з підписом викладача дисциплін художнього профілю, підписом та оцінкою завідувача відділення фахової передвищої освіти).

Звіт має бути оформлений на стандартних аркушах паперу (формат А4) обсягом 5–6 аркушів. Звіт повинен містити:

- титульну сторінку (дод. А);
- вступ;
- зміст (який включає наступні пункти: Характеристика навчального закладу, Навчальна діяльність, Методична діяльність, Виховна діяльність, Висновки, Перелік використаних джерел);
- опис змісту практичної діяльності (місце та умови проходження практики; зміст практичної роботи студента та її стислий аналіз; знання, уміння, навички, набуті та вдосконалені під час практики; труднощі, що виникли у процесі практичної діяльності);
- висновки та пропозиції щодо вдосконалення процесу практичної підготовки студентів;
- додатки (зразки зібраної первинної інформації, таблиці, схеми, тощо).

3. Методичну розробку системи 2-ох і 4-ьох пробних залікових занять із дисциплін художнього спрямування з повним методичним забезпеченням і переліком використаної літератури (з підписом та оцінкою викладача дисциплін образотворчого профілю).

4. Психолого-педагогічний і науково-методичний аналіз 2-ох відвіданих занять (з підписом практиканта, підписом й оцінкою викладача дисциплін образотворчого профілю).

5. Структуру:

- освітньої програми підготовки фахового молодшого бакалавра; - анотованого каталогу вибіркового компоненту ОПП ФПО;
- навчального та робочого плану.

6. Матеріали результатів виконаних спостережень та досліджень, а також аналіз даних отриманих під час їх виконання, які використовуються для підготовки та написання наукової роботи.

7. План організаційно-виховної роботи відділення фахової передвищої освіти (з підписами завідувача відділення фахової передвищої освіти, та керівників від кафедр педагогіки та психології).

8. План-сценарій професійно орієнтованого залікової виховного заходу за фаховим спрямуванням (з підписом та оцінкою класного керівника/куратора та керівників від кафедр педагогіки та психології).

9. Психолого-педагогічну характеристику на академічну групу (з поміткою «згідний» класного керівника/куратора та керівників від кафедр педагогіки та психології).

10. Самоаналіз одного залікового заняття та виховного заходу.

11. Характеристика з навчального закладу на студента-практиканта (підписана викладачем дисциплін художнього профілю, підписана і завірена керівником навчального закладу).

Звітна документація подається для вивчення та оцінювання керівнику практики від кафедри образотворчого мистецтва, дизайну та методики їх навчання не пізніше як за два дні до дня захисту практики (конференції). Захист практики здобувачем вищої освіти відбувається у визначений деканатом термін за участі всіх практикантів у присутності керівників практики та викладачів зі спеціальних дисциплін.

Підсумкова оцінка виставляється груповим керівником педагогічної практики з кафедри образотворчого мистецтва, дизайну та методики їх навчання. При цьому враховується: рівень виконання групових та індивідуальних завдань студента, захист проведеної практики.

Студенту, який не виконав програму педагогічної практики у ЗФПО з поважних причин, може бути надано право проходження практики повторно. Студент, який не виконав програму практики без поважних причин відраховується з університету.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Артемова Л. В. Педагогіка і методика вищої школи: Інтерактивні технології в курсах навчальних дисциплін: навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Київ: Кондор, 2008. 272 с.
2. Вітвицька С. С. Основи педагогіки вищої школи: підручник за модульно-рейтинговою системою навчання. 2-ге вид. Київ: Центр навчальної літератури, 2011. 384 с.
3. Гаврілова Л. Цифрові технології викладання образотворчого мистецтва на сучасному етапі реформування мистецької освіти. *Професіоналізм педагога: теоретичні й методичні аспекти*. 2024. № 21. С. 5–18.
4. Груць Г. М. Організація та проведення педагогічної і наукової практики магістрантів. Методичні рекомендації. Тернопіль: ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2017. 66 с.
5. Кондрацька Л. Технології викладання мистецтва: підручник. Тернопіль: ТНПУ, 2025. 238 с.
6. Костирко І. Г., Гнатишин Л. Б., Петришин Л. П., Гарасим М. П. Університетська освіта (вступ до фаху): навч. посібник. Львів: 2011. 350 с.
7. Модернізація вищої освіти України і Болонський процес. Уклад. М. Ф. Степко, Я. Я. Болюбаш, К. М. Лемківський, Ю. В. Сухарніков. Київ: Узд., 2004. 60 с.
8. Нагаєв В. М. Методика викладання у вищій школі. Київ: Центр учбової літератури, 2007. 232 с.
9. Падалка Г. М. Педагогіка мистецтва (Теорія і методика викладання мистецьких дисциплін). Київ: Освіта України, 2008. 274 с.
10. Педагогічна практика в закладах фахової передвищої освіти (модуль «Психолого-педагогічна підготовка»): метод. реком. / А. В. Боярська-Хоменко, С. Є. Лупаренко. Харків: ХНПУ імені Г. С. Сковороди. 2024. 25 с.
11. Рудницька О. П. Педагогіка: загальна та мистецька: навч. посібник. Тернопіль: Навчальна книга Богдан, 2005. 360 с.
13. Ткачук О. В. Методика художнього навчання: навчальний посібник для здобувачів освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр, художньо-графічних факультетів, педагогічних закладів освіти. Одеса: ПНПУ імені К. Д. Ушинського, 2019. 244 с.
14. Тернопільський кооперативний фаховий коледж. Організація освітнього процесу. URL:
<https://www.tkfk.te.ua/%d0%bf%d1%83%d0%b1%d0%bb%d1%96%d1%87%d0%bd%d0%b0-%d1%96%d0%bd%d1%84%d0%be%d1%80%d0%bc%d0%b0%d1%86%d1%96%d1%8f-2/>

Додаток А

**Міністерство освіти і науки України
Тернопільський національний педагогічний університет
Імені Володимира Гнатюка**

Факультет мистецтв

Кафедра образотворчого мистецтва, дизайну
та методики їх навчання

ЗВІТ
про підсумки педагогічної практики у закладах фахової
передвищої освіти

галузі знань А Освіта
предметної спеціальності А4.12 Середня освіта (Мистецтво.
Образотворче мистецтво)

студента 2 курсу групи _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

Місце проходження практики:

(назва навчального закладу)

Термін проходження практики:

початок: _____

закінчення: _____

Керівник практики:

(учений ступінь, звання)

(прізвище, ініціали)

Тернопіль – 20_____

Додаток Б**Індивідуальний план роботи***(титульна сторінка)*

Міністерство освіти і науки України
Тернопільський національний педагогічний університет
Імені Володимира Гнатюка

Факультет мистецтв

Кафедра образотворчого мистецтва, дизайну
 та методики їх навчання

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Методист із спеціальності

(прізвище, ініціали, підпис)Методист кафедри
педагогіки_____
(прізвище, ініціали, підпис)**ІНДИВІДУАЛЬНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОЇ РОБОТИ**

студента групи _____
 факультету мистецтв
 ТНПУ імені В.Гнатюка

 (прізвище, ім'я, по батькові)
 на час педагогічної
 практики з _____ 20____
 р. до _____ 20____ р.
 на базі _____

(назва навчального закладу)

Тернопіль 20____

Продовження додатка Б

Орієнтовний перелік видів робіт, які магістрант може включати в індивідуальний план (складається на весь період педпрактики) за наступними розділами:

№ п/п	Зміст і види роботи	Термін викона- ння	Відміт- ки про викона- ння
1	2	3	4
1.	<u>I. Підготовка до педпрактики</u> Участь в настановній конференції з питань організації і проведення педпрактики.		
2.	Ознайомлення з методичною літературою та розробками в кабінетах педагогіки і професійної підготовки.		
3.	Ознайомлення з навчальним закладом, його керівництвом, викладачами, навчальною документацією.		
4.	Ознайомлення зі складом студентів групи.		
5.	Ознайомлення з робочими програмами викладачів та планом виховної роботи групового керівника або майстра.		
6.	Ознайомлення з оформленням та веденням документації групі (журналу, особових справ і ін.).		
7.	Складання індивідуального плану навчально-виховної роботи.		
1.	II. Навчальна робота Відвідування занять викладача		
	_____ (вказується фах викладача за спеціалізацією навчання)		
2.	Відвідування занять інших викладачів		
	_____ (вказується предмет, прізвище та ініціали викладачів)		
3.	Відвідування занять студентів-практикантів та участь в їх обговоренні.		
	_____ (вказується прізвище та ініціали студентів)		
4.	Самостійне проведення занять		
	_____ (вказуються теми занять)		
5.	Проведення консультацій з невстигаючими студентами.		

6.	Написання методичного аналізу заняття.		
7.	Підготовка і проведення занять гуртка, факультативу		
	(вказуються їх теми)		
8.	Виготовлення наочних посібників		
	(вказується, яких посібників)		
9.	Перевірка письмових робіт.		
	(вказується, з якого предмету, теми)		
	III. Виховна робота		
1.	Відвідування виховних заходів групового керівника або майстра (2-3 заходи).		
2.	Відвідування позакласних виховних заходів студентів-практикантів і участь в їх обговоренні		
	(вказується прізвище та ін. студ.)		
3.	Підготовка та самостійне проведення позааудиторних виховних заходів		
	(вказується вид і тема заходу)		
4.	Вивчення особливостей студентів групи, складання психолого-педагогічної характеристики.		
5.	Допомога в організації і проведенні зборів. Організація		
6.	випуску групової стінної газети, бюлетеня тощо.		
	IV. Методична та громадська робота		
1.	Вивчення документації та матеріалів досвіду навчально-виховної роботи викладачів		
	(вказуються, які документи і матеріали)		
2.	Відвідування засідань методичних об'єднань, кафедр, групових керівників або майстрів, педради.		
3.	Підготовка до пар.		
4.	Виконання навчально-дослідного завдання		
	(вказується конкретна тема)		
5.	Участь у проміжних і підсумкових конференціях у закладах освіти і на факультеті.		
6.	Консультації у методистів та викладачів.		
7.	Оформлення звіту про педпрактику та ін.		

Додаток В**Форма та правила ведення щоденника педагогічної практики**

Студент-практикант повинен щодня самостійно вести щоденник у довільній формі в рукописі. Титульний аркуш щоденника повинен бути оформлений так:

**Міністерство освіти і науки України
Тернопільський національний педагогічний університет
Імені Володимира Гнатюка**

Факультет мистецтв

**Кафедра образотворчого мистецтва, дизайну
та методики їх навчання**

**ЩОДЕННИК
педагогічної практики**

студента(ки) _____ групи _____
(прізвище, ім'я, по батькові)

Який(а) проходив(ла) практику з _____ до _____ 20__

Тернопіль 20__

Наступна сторінка щоденника:

Розклад дзвінків та занять, список групи студентів, перелік керівників закладу де проходить практика, методистів, викладачів-предметників, куратора, майстра виробничого навчання, вихователя (*форма довільна*).

Далі у щоденнику потрібно робити записи про виконану роботу за кожний день педагогічної (науково-педагогічної) практики (у формі таблиці). Записи повинні бути відповідні 6-годинному робочому дню і змісту роботи, який передбачений індивідуальним планом.

У щоденнику має бути відображено:

- спостереження та аналіз відвіданих занять у викладача-предметника;
- спостереження та аналіз відвіданих занять в інших викладачів;
- спостереження та аналіз відвіданих занять у студентів-практикантів;
- аналіз занять, проведених студентом;
- спостереження та аналіз відвіданих позакласних заходів зі спеціальності;
- аналіз проведених позакласних заходів зі спеціальності;

- спостереження та аналіз відвіданих виховних заходів;
- аналіз виховних заходів, проведених студентом;
- спостереження за студентами групи;
- результати навчальних досліджень;
- робота з підготовки до занять (написання конспектів, опрацювання літератури, розробка засобів навчання);
- робота з підготовки виховних заходів і позакласних заходів зі спеціальності;
- спостереження за станом проживання студентів;
- аналіз роботи методичних об'єднань, педагогічних нарад;
- особисті враження, зауваження;
- тимчасові доручення.

№ п/п	Дата, час	Зміст роботи	Аналіз проведеної роботи	Підпис керівника про виконання

Правила ведення й оформлення щоденника:

1. Під час практики студент *щодня* коротко повинен записувати в щоденник усе, що він зробив за день для виконання календарного плану проходження практики.
2. Щонайменше раз на тиждень студент повинен подавати щоденник керівникам практики, які перевіряють щоденник, дають письмові зауваження, додаткові завдання й підписують записи, що зробив студент.
3. Після закінчення практики щоденник подається керівникам практики від фахової кафедри.
4. Без заповненого щоденника практика не зараховується.

Зразок оформлення характеристики практиканта

ХАРАКТЕРИСТИКА

магістра групи _____
факультету мистецтв
ТНПУ ім. В. Гнатюка

(прізвище, ім'я, по батькові)

Студент проходив педпрактику в (назва навчального закладу)

з « ____ » _____ 20__ р. до « ____ » _____ 20__ р.

Проводив заняття з _____ в групах _____.

(вказуються предмети)

Рекомендований зміст характеристики:

1) виявлений рівень знань та умінь подавати навчальний матеріал, мовлення, наявність чи відсутність педагогічного такту у нетипових ситуаціях, вміння утримувати робочу дисципліну і тримати в полі зору всіх студентів, залучення при поясненнях засобів навчання та засобів актуалізації навчальних занять, вміння організовувати самостійну роботу студентів, виготовляти наочні посібники, педагогічна культура та інноваційна компетентність.

2) характеристика умінь проводити виховну роботу: виявлені здібності при проведенні виховних заходів, вміння застосовувати форми виховної роботи, виявлення комунікативної компетентності.

Рекомендована оцінка за педагогічну практику _____

Директор коледжу _____

(підпис, завірений печаткою) (прізвище, ініціали)

Керівник педагогічної практики _____

(підпис) (прізвище ініціали)

« ____ » _____ 20__ р.

Додаток Е**Зразок оформлення титульної сторінки плану-конспекту заняття**

**Міністерство освіти і науки України
Тернопільський національний педагогічний університет
Імені Володимира Гнатюка**

Кафедра образотворчого мистецтва, дизайну та методики їх навчання

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

**План-конспект залікового практичного заняття
з дисципліни «Рисунок»
на тему:**

« _____
_____ »

у групі _____

(назва закладу)

Студента-практиканта
групи _____
факультету мистецтв ТНПУ
ім. В.Гнатюка

(прізвище, ім'я, по батькові)

Дата проведення: «___» ___ 20__ р.

Оцінка викладача _____

Оцінка методиста _____

Тернопіль 20__

Додаток Ж**Схема аналізу лекційного заняття**

При оцінці якості лекції першорядна увага повинна бути звернена на наступне:

1. Науковість змісту.
2. Виразність і доступність мови.
3. Відповідність способу розгортання тези рівню підготовленості слухачів.
4. Правильність добору матеріалу для даної аудиторії, відповідність програмі.
5. Відповідність засобів активізації уваги й розумової діяльності складу аудиторії.
6. Вплив особистості лектора на аудиторію.

Схема аналізу лекції

Загальні питання:

1. Присутні:
2. Прізвище, ініціали викладача:
3. Дата відвідування, час:
4. Спеціальність, предмет:
5. Кількість студентів на лекції:
6. Тема лекції:

№	Що оцінюється	Якісна оцінка	Бали
	1. Зміст		
1.	Науковість	а) відповідно до вимог б) популярно с) ненауково	5 3 2
2.	Проблемність	а) яскраво виражена б) відсутня	5 2
3.	Комбінація теоретичного із практичним	а) виражене достатньо б) представлене частково с) відсутня	4 3 2
4.	Доказовість	а) переконливо б) декларативно с) бездоказово	5 3 2
5.	Зв'язок із профілем підготовки фахівця	а) гарна б) задовільна с) погана	5 3 2

6.	Структура лекції	a) чітка b) розпливчата c) безладна	5 3 2
7.	Виховна спрямованість	a) висока b) середня c) низька	4 3 3
8.	Відповідність навчальній програмі	a) повністю відповідає b) частково відповідає	5 3
9.	Використання часу	a) використовується раціонально b) зайві витрати на організаційні моменти c) час використовується не раціонально	5 3 2
2. Виклад матеріалу лекції			
1.	Метод викладу (переважно)	a) проблемний b) частково-пошуковий c) пояснювально-інформаційний	5 4 3
2.	Використання наочності	a) використовується в повному обсязі b) використовується недостатньо c) не використовується	5 3 2
3.	Володіння матеріалом	a) вільно володіє b) частково користується конспектом, презентацією c) матеріал, що викладається, знає слабо, читає по конспекту	5 3 2
4.	Інноваційність	a) у лекції використовуються останні досягнення науки й практики b) у лекції, що викладається, є присутнім елемент новизни c) новизна матеріалу відсутня	5 4 2
5.	Реакція аудиторії	a) підвищений інтерес b) низький інтерес	4 2
3. Поведінка викладача			
1.	Манера читання лекції	a) захоплююча, живаючі b) захопливість і жвавість виражені яскраво c) монотонна, нудна	5 3 2

2.	Культура мовлення	a) висока b) середня c) низька	5 3 2
3.	Контакт із аудиторією	a) яскраво виражений b) недостатній c) відсутній	5 3 2
4.	Манера тримати себе	a) помірковано виражена міміка й жестикуляція b) надлишкова міміка й жестикуляція c) метушливість і безладність рухів	5 3 2
5.	Зовнішній прояв психічного стану	a) спокій і впевненість b) деяка нервозність c) виражена нервозність	4 3 2
6.	Відношення викладача до слухачів	a) у міру вимогливе b) занадто строге c) байдуже	4 3 2
7.	Такт викладача	a) тактовний b) безтактний	4 2
8.	Зовнішній вигляд	a) охайний b) неохайний	4 2

Шкала підсумкової оцінки:

100 – 90 – відмінно;

89 – 80 – добре;

79 – 70 – задовільно;

менш 70 – незадовільно.

При оцінці якості лекції, магістр підкреслює в схемі якісні й кількісні показники, що відповідають його думці про спостережуваний педагогічний процес. Потім кількісні показники підсумовуються, утворюючи підсумкову оцінку. Безсумнівно, що кожна кількісна оцінка повинна бути аргументована, а при виставлянні підсумкової оцінки доцільно враховувати й загальну картину розв'язку лектором основних освітніх, виховних і розвивальних завдань. При визначенні підсумкової оцінки прослуханої лекції слід звернути увагу на успішність розв'язку таких важливих вимог, як проблемність, науковість, зв'язок з життям, наявність професійної спрямованості лекції. За умови успішного розв'язку перерахованих вимог до лекції її професійна значимість підвищується.

Додаток 3**Схема аналізу семінарського (лабораторного) заняття**

1. Загальні відомості – тип заняття, контингент, місце заняття, викладач.
2. Раціональне використання форм, методів, прийомів навчання, спрямованих на ефективне досягнення навчальних цілей заняття.
3. Наявність контакту викладача зі студентами, створення обстановки доброзичливості і вимогливості.
4. Використання на заняттях активних методів навчання, технологій розвитку особистості студента.
5. Забезпечення наступності між темами, видами занять, у відборі навчального матеріалу.
6. Система отримання зворотного зв'язку (опитування, тестування та ін.).
7. Методично обґрунтоване застосування демонстраційного і роздаткового матеріалу.
8. Педагогічна техніка викладача.
9. Загальні висновки про ефективність заняття.

Додаток К**Зразок оформлення плану-конспекту виховного залікового заходу**

**Міністерство освіти і науки України
Тернопільський національний педагогічний університет
Імені Володимира Гнатюка**

Кафедра педагогіки та менеджменту освіти

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

**План-конспект (методична розробка) залікового виховного
заходу**

Тема:

«_____»
_____»

у групі _____

(назва закладу)

студента групи _____

факультету мистецтв

(прізвище, ім'я, по батькові)

Дата проведення: «___» ___ 20__ р.

Оцінка куратора академічної

групи: _____

(підпис)

Тернопіль 20__

Продовження додатка К**Структурні елементи конспекту заходу****МЕТА:**

Виховна –

Навчальна –

Розвивальна –

ЗАВДАННЯ ЗАХОДУ:

- 1.
- 2.
3. ...

ФОРМА ПРОВЕДЕННЯ:**ОБЛАДНАННЯ:****РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ДЛЯ студентів:**

- 1.
2. ...

ПЛАН.

- 1.
- 2.
- 3.

МЕТОДИКА ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПІДГОТОВКИ: (як була обрана тема, в чому полягала сутність підготовки магістранта та студентів групи тощо).

ХІД ЗАХОДУ (детальний виклад фактичного матеріалу – розгорнутий конспект заходу).

ВИКОРИСТАНА ЛІТЕРАТУРА магістрантом (оформлення згідно з встановленими вимогами).

ВИСНОВКИ (підсумок заходу).

САМОАНАЛІЗ ПРОВЕДЕНОГО ЗАХОДУ (використовувати схему аналізу виховного заходу)

ОЦІНКА ТА ПІДПИС куратора академічної групи (ставиться на титульній сторінці конспекту заходу).

Додаток Л**Орієнтовна схема самоаналізу виховного заходу**

Аналіз вихідних даних, що зумовило вибір даної теми виховного заходу, актуальність її для студентів цієї академічної групи.

Мета виховного заходу (виховна, пізнавальна, розвиваюча).

Форма проведення виховного заходу (диспут), педагогічна доцільність вибору форми для реалізації поставленої мети..

Готовність до проведення виховного заходу: як відбулося попереднє ознайомлення студентів з темою і метою виховного заходу, їх участь у підготовчій роботі, підбір літератури, наочності, обладнання, технічних засобів, оформлення приміщення.

Аналіз проблемних педагогічних ситуацій з якими зіткнулися на підготовчому етапі.

Вступна частина заходу: мотивація спільної діяльності куратора і студентів у ході виховного заходу, способи активізації студентського колективу на початку роботи.

Характеристика змісту використаного матеріалу: актуальність матеріалу, спрямованість його на забезпечення мети, відповідність віковим особливостям, рівню розвитку, вихованості студентів, запитам і інтересам даного колективу, повнота і послідовність викладу, емоційність, доступність матеріалу; роз'яснення нових термінів і понять; правильність і обґрунтованість висновків, рекомендації студентам щодо самовиховання.

Характеристика методів і прийомів роботи: які конкретно методи і прийоми застосовані. їх педагогічна доцільність і спрямованість на реалізацію мети; різноманітність засобів виховання.

Педагогічна майстерність: уміння володіти собою, ставлення до студентів, стиль педагогічного спілкування, організаторські уміння, педагогічний такт, культура мовлення.

Заклучна частина заходу: проведення колективного аналізу, активність студентів у запропонованні пропозицій, загальні висновки, програма подальших дій.

При проведенні заходу а) було цікавим (завдяки чому?); б) менш вдало пройшло (чому?); в) було складно (Що? Як подолати?);

Загальні **висновки**: досягнення мети, вплив заходу на розвиток свідомості, почуттів і волі, прищеплення моральних якостей, формування культури, світогляду; пропозиції щодо дальшого поліпшення проведення подібних заходів, виховної роботи зі студентами взагалі.

Додаток М

**Схема психолого-педагогічного аналізу властивостей і
особливостей та програма психолого-педагогічного вивчення
студентської академічної групи**

1. Загальні відомості про групу. Курс, факультет, спеціальність. Кількість студентів, їх статеві приналежності, національність, вік. Загальні відомості про успішність, відвідування, дисципліну. Участь у гуртках, творчих та громадських об'єднаннях.

2. Структура студентської групи. Ступінь організованості групи: організована чи розрізнена. Особливості міжособистісних взаємин між студентами: товариські взаємини чи навпаки – має місце недружелюбність, недоброзичливість. Наявність узгодженої взаємодії та взаємодопомоги членів групи, їх прагнення до співробітництва, взаємовиручки. Визначення статусу в групі її членів – хто належить до категорії лідерів, «ізолюваних» та хто займає проміжну позицію між цими полярними ланками. Характеристика офіційних та неофіційних лідерів у групі. Стосунки між ними.

Стисла характеристика активу та його діяльності. У якій мірі актив долучається до організаторської діяльності, яким чином розподілені функції серед активістів. Характеристика функціонування органів студентського самоврядування. Визначення існування неофіційного активу, характеру його взаємин з офіційним активом.

Визначення у групі пасивних, «ізолюваних» студентів, які з певних причин знаходяться поза межами реального студентського життя. Формулювання причин їх пасивності, окреслення способів корекції такого статусу. Опис взаємин групи й окремих студентів, які за певних обставин почали протиставляти себе спільноті.

Наявність у студентській академічній групі угруповань, їх спрямованість, з яких причин вони виникли і чому певний час існують. Визначення характеру взаємин між угрупованнями та причин, що зумовили саме таку взаємодію.

3. Спрямованість групи. Інтереси, якими керуються члени групи, ступінь їх спільності, міра впливу на навчання. Наявність чи відсутність спільної мети, ступінь її інтегрованості. Рівень активності студентів. Громадська думка в групі, її ідейний рівень, провідні моральні норми. Наявність критики в групі, її зміст і результативність (конструктивна чи деструктивна). Схильність членів групи до самокритики. Ставлення до порушень норм поведінки та моралі.

Взаємостосунки з іншими групами на курсі, факультеті. Характер взаємин з представниками різних національностей, релігійних течій (за наявності таких).

Громадська діяльність групи. Громадські заходи, у яких беруть участь члени групи.

4. Характеристика навчальної діяльності студентської групи.

Рівень загального інтелектуального розвитку студентів, підготовленість їх до навчання у вузі, здатність до засвоєння навчальних програм дисциплін, які вивчаються в університеті. Характеристика успішності групи (результати сесії, поточні оцінки, кількість відмінників, невстигаючих). Улюблені навчальні дисципліни. Вимоги до навчальної діяльності членів групи з боку її активу. Негативні й позитивні прояви взаємодії і взаємодопомоги в навчальній роботі (взаємодопомога чи підказка, списування). Провідні мотиви навчання.

5. Підготовленість групи за видами діяльності. Види спільної діяльності, у яких беруть участь члени групи і група в цілому. Інтерес у групі до мистецтва, літератури, спорту, туризму, художньої самодіяльності тощо. Форми вияву таких інтересів. Чи відвідують студенти театри, кінотеатри, виставки, музеї? Чи обговорюють книги, кінофільми, спектаклі?

Чи є у групі досвід спільної діяльності, її результативність? Чи виявляється інтерес групи в успіхах спільної діяльності? Як члени групи реагують на труднощі й невдачі?

6. Психологічна єдність як критерій соціальної зрілості студентської групи

6. 1. Інтелектуальна єдність групи. Ступінь розуміння одногрупниками один одного. Наявність у групі загальної думки, яка стосується потенційних можливостей і недоліків кожного і групи в цілому. Реакція студентів на критичні зауваження з боку одногрупників, активу, викладачів. Чи спостерігається критичне обговорення недоліків і бажання їх виправити. Види внутрішньогрупових занять і захоплень студентів. Ставлення до них. Особливості впливу цих занять на розвиток окремих студентів і на процеси всередині студентської академічної групи. Розподіл суспільної роботи і ставлення до неї. (Використовувати анонімне анкетування або інтерв'ювання).

Основні групові ціннісні орієнтації і цільові установки. (Рекомендується використовувати: методику «Q-сортування» В. Стефансона для діагностики основних поведінкових моделей у реальній групі й уявлень про самого себе, О. Ф. Потьомкіна «Діагностика соціально-психологічних установок особистості в мотиваційно-споживчій сфері»).

6. 2. Емоційна єдність групи. Загальний настрій, який домінує у групі. Психологічна атмосфера в групі. Наявність стосунків, які ґрунтуються на симпатії, увазі, чуйності один до одного. Характер переживань студентів успіхів та невдач своєї групи. Визначення того, чи подобається одногрупникам разом проводити вільний час. Ступінь емпатійності, співчуття один до одного. Рівень дружельності, взаємної толерантності до недоліків інших. Готовність допомагати іншим, підтримувати їх у потрібні моменти.

Внутрішньогрупові норми стосунків і поведінки. Групова сумісність, згуртованість. Основні мотиви й цілі спільної діяльності. Працездатність, стійкість групи. Критика по відношенню один до одного, готовність до співпереживання. Внутрішньогрупові санкції. (Можливе використання методики діагностики міжособистісних стосунків у малій соціальній групі (соціометрія). Методика оцінки психологічної атмосфери в групі А. Ф. Фідлера, методика «Ціннісні орієнтації особистості»).

6. 3. Вольова єдність групи. Здатність групи спільно переборювати труднощі для досягнення загальної мети. Спроможність мобілізувати сили у важкі моменти. Наявність у студентів умінь працювати над поставленим завданням і доводити розпочату справу до кінця. Ступінь самостійності групи у постановці та досягненні цілей.

7. Рівень розвитку групи. Визначення рівня розвитку досліджуваної студентської академічної: асоціації, кооперації, колективу. Обґрунтування такого узагальнення, що має включати характеристику ступеню інтегрованості групи, її згуртованості, взаєморозуміння тощо.

8. Педагогічне керівництво студентською групою. Необхідність у керівництві з боку деканату, куратора. Стисла характеристика діяльності куратора групи Міра його впливу на діяльність групи та взаємини студентів. Реалізація індивідуального підходу до кожного члена групи, його зміст (на прикладі окремих ситуацій).

Ставлення групи до викладачів. Викладачі, які користуються найбільшим авторитетом і повагою у студентів групи. Стиль педагогічного спілкування зі студентами. Перелік якостей викладачів, що імпонують студентам і найбільш ними цінуються. Ступінь поваги групою викладачів. Стиль діяльності викладача, який є найбільш оптимальним у досліджуваній групі.

Вплив викладача – практиканта на розвиток групи. Характеристика власної педагогічної діяльності як викладача і куратора групи.

9. Загальні психолого-педагогічні висновки. Узагальнення отриманих результатів вивчення студентської групи. Пропозиції і рекомендації щодо оптимізації взаємин, подальшого розвитку групи. Визначення шляхів корекції окремих сторін життєдіяльності групи.

Додаток Н

Схема психолого-педагогічного аналізу властивостей і особливостей академічної студентської групи

Загальні відомості про студентську групу.

Навчальний заклад, факультет, курс, назва групи. Кількість студентів у групі: спільне і відповідно до статевої приналежності. Сім'ї студентів. Рівень матеріальної забезпеченості. Професії батьків. Наскільки сприятливо сімейні обставини позначаються на процесі фахової підготовки студентів. Загальна характеристика успішності студентів. Динаміка успішності. Ставлення студентів до окремих навчальних предметів. Причини. (Використовувати анонімне анкетування або інтерв'ювання).

Види внутрішньогрупових занять і захоплення студентів. Ставлення до них. Особливості впливу цих занять на розвиток окремих студентів і процеси усередині студентської академічної групи. Розподіл суспільної роботи і ставлення до неї. (Використовувати анонімне анкетування або інтерв'ювання).

Основні групові ціннісні орієнтації і цільові настанови (рекомендується використовувати: методику «Q-сортування» В. Стефансона для діагностики основних тенденцій поведінки в реальній групі й уявлень про самого себе, О. Потьомкіна «Діагностика соціально-психологічних установок особистості в мотиваційно-споживчій сфері»).

Структура групи й особливості міжособистісних відношень. Лідери, особливості їхньої особистості й особливості впливу на групу. Внутрішньогрупові норми відношень і поведінки. Групова сумісність, згуртованість. Основні мотиви і цілі спільної діяльності. Працездатність, стійкість групи. Критика по відношенню один до одного, готовність до співпереживання подій. Внутрішньогрупові санкції. (Можливе використання методики діагностики міжособистісних відношень у малій соціальній групі (соціометрія). Методика оцінки психологічної атмосфери в групі А. Фідлера, методика «Ціннісні орієнтації особистості»). Особливості процесу прийняття групових рішень і їхньої реалізації. Лідери думок. Лідери-організатори. Їх особистісні особливості й особливості їхнього впливу на групу. Процес і особливості виконання прийнятих групових рішень. (Необхідно використовувати дані, отримані шляхом застосування зазначених вище методик). Принципи і методи педагогічної взаємодії з групою, що виходячи з їх особливостей, можуть забезпечити найбільш ефективний педагогічний доцільний вплив на групу, найбільш ефективне управління групою. Оцінити ефективність і обґрунтованість тих методів роботи з групою, які використовуються на факультетах. (Можливе використання методики В. Захарова й А. Журавльова «Визначення стилю керівництва колективом»).

Педагогічні висновки і рекомендації. Зважаючи на те, що академічна студентська група є важливим чинником фахового становлення особистості студента, обґрунтувати і сформулювати найближчі і перспективні задачі педагогічно доцільного розвитку групи й описати конкретні методи процедури можливого рішення цих задач у даних конкретних умовах функціонування групи.

Додаток II

Рекомендації до написання методичної розробки виховного заходу

Методична розробка або план-конспект виховного заходу має кілька аспектів – пізнавальний, прикладний, художній і психолого-педагогічний, які програмують не лише побудову матеріалу, а й виховний вплив на учасників, їх майбутню реакцію і поведінку. В основу створення методичної розробки повинні бути покладені конкретні реальні події. За своєю природою план-конспект виховного заходу вимагає певного дійства, відтвореного в яскравій образній формі. Герой повинен бути особою, характер та вчинки якого пізнають студенти, від імені цього героя автор може подати певні висновки. Отже, образне вирішення теми – перший і найважливіший художньо-педагогічний прийом реалізації документального матеріалу у конспекті.

Наступним важливим принципом реалізації документального матеріалу є чіткий добір фактів покладених в основу сценарію, який є одним із елементів виховного заходу. Справжню художню і пізнавальну цінність має той сценарій, матеріали якого відповідають історичній достовірності і покликані слугувати ідеалом гуманізму.

Отже, документальний характер сценарію – це одна з важливих особливостей роботи із формування у студентів добра, честі, совісті, правди, гідності.

Іншою, не менш значимою особливістю сценарію, є те, що він має активний характер, побудований на реальних діях учасників, тобто передбачає не лише організацію матеріалу, а й аудиторію.

Спостереження за студентами та їх опитування показали, що правильно підібрана організаторами асоціативна образність ігрового дійства створює необхідну атмосферу, допомагає емоційному налаштуванню студентів.

Сценарій як елемент виховного заходу передбачає літературно-драматичну розробку матеріалу. Тому він складається з окремих елементів дійства, де розкривається тема, показуються переходи від однієї частини до іншої, виявляється орієнтована спрямованість усіх виступів. Використовуються художні твори або уривки з них. Розглянемо основні етапи.

Вибір теми. Обираючи тему, необхідно визначити моральну, політичну виробничу або навчальну проблему, в центрі якої завжди повинна бути людина або група людей. Визначення теми й осмислення її як проблеми допомагає правильно сформулювати ідею – основну думку, головний висновок, зміст задуму, оцінку подій, явищ. Якщо тема виховного заходу розуміється як проблема, то ідея – це шляхи її вирішення.

Сюжет. У сюжеті мають бути відображені характерні, цікаві для конкретної аудиторії життєві події, що пов'язані між собою і послідовно розвиваються. Сюжетну лінію необхідно будувати послідовно. При створенні сценарію слід зауважити, що незважаючи на єдині закони драматургії, в кожному з них мають бути присутні творча індивідуальність, громадськість, особиста позиція, особисті якості сценариста, співзвучні з життям і діяльністю студентського колективу. Сценарна справа – це художній процес із своїми складнощами, удачами і перемогами.

Схема аналізу виховного заходу (КТС)

1. Тема, форма, місце проведення, кількість учасників і присутніх.
2. Психолого-тематичний аналіз ситуації у групі, яка обумовила вибір даної форми виховної роботи.
3. Тематичний аналіз колективної творчої справи (КТС).

Підготовчий етап

- а) вибір теми,
- б) колективне планування,
- в) утворення мікрогруп,
- г) розподіл доручень,
- д) визначення студентом власної ролі у КТС.

Проведення КТС

- а) висвітлення ходу КТС (сценарій із зазначенням усіх його складових – ігор, конкурсів, змагань),
- б) обов'язкове висвітлення роботи мікрогруп.

Аналіз КТС

- а) опис обговорення зі студентами ходу справи,
- б) оцінка діяльності окремих мікрогруп та окремих учнів,
- в) позитив і негатив у підготовчій роботі та на етапі проведення КТС,
- г) оцінка ролі студентів, які беруть участь у виховному заході,
- д) оцінка власної діяльності на всіх етапах КТС,
- є) особисті недоліки.

Загальна оцінка ролі КТС у поліпшенні психологічного мікроклімату в групі.

- а) організованість та підготовленість студентів до проведення КТС;
- б) формуванню яких моральних, інтелектуальних, естетичних почуттів сприяв захід,
- в) створення креативного поля, контакт з аудиторією,
- г) спостереження масових психічних явищ (зацікавленість байдужість зміна колективного настрою та ін.).

Вимоги до організаційної діяльності учителя та його особистих якостей:

- а) зв'язок заходу з навчальним процесом;
- б) організація підготовчої роботи;
- в) які власні здібності продемонстрував педагог;
- г) форми заохочення студентів до проведення виховного заходу, врахування індивідуальних можливостей кожного студента;
- д) роль магістранта у підготовці заходу.

Загальна оцінка виховного заходу

- а) ступінь досягнення мети;
- б) як проявили себе організатори та учасники заходу;
- в) рекомендації до проведення подальшої виховної роботи зі студентською групою.

Схема практичного заняття (для Тернопільського кооперативного фахового коледжу)

Практичне заняття 3-4

Тема заняття. Лінійно-конструктивний рисунок черепа в три чверті (6год.)

Мета: вивчення конструктивно-пластичної структури черепа для свідомого розуміння її при зображенні голови людини.

Студенти повинні:

знати: характерні особливості анатомічної будови черепа людини;

вміти: передати з допомогою світлотіньового вирішення характерні особливості черепа людини.

Література

1.
2.
3.

Питання для актуалізації опорних знань:

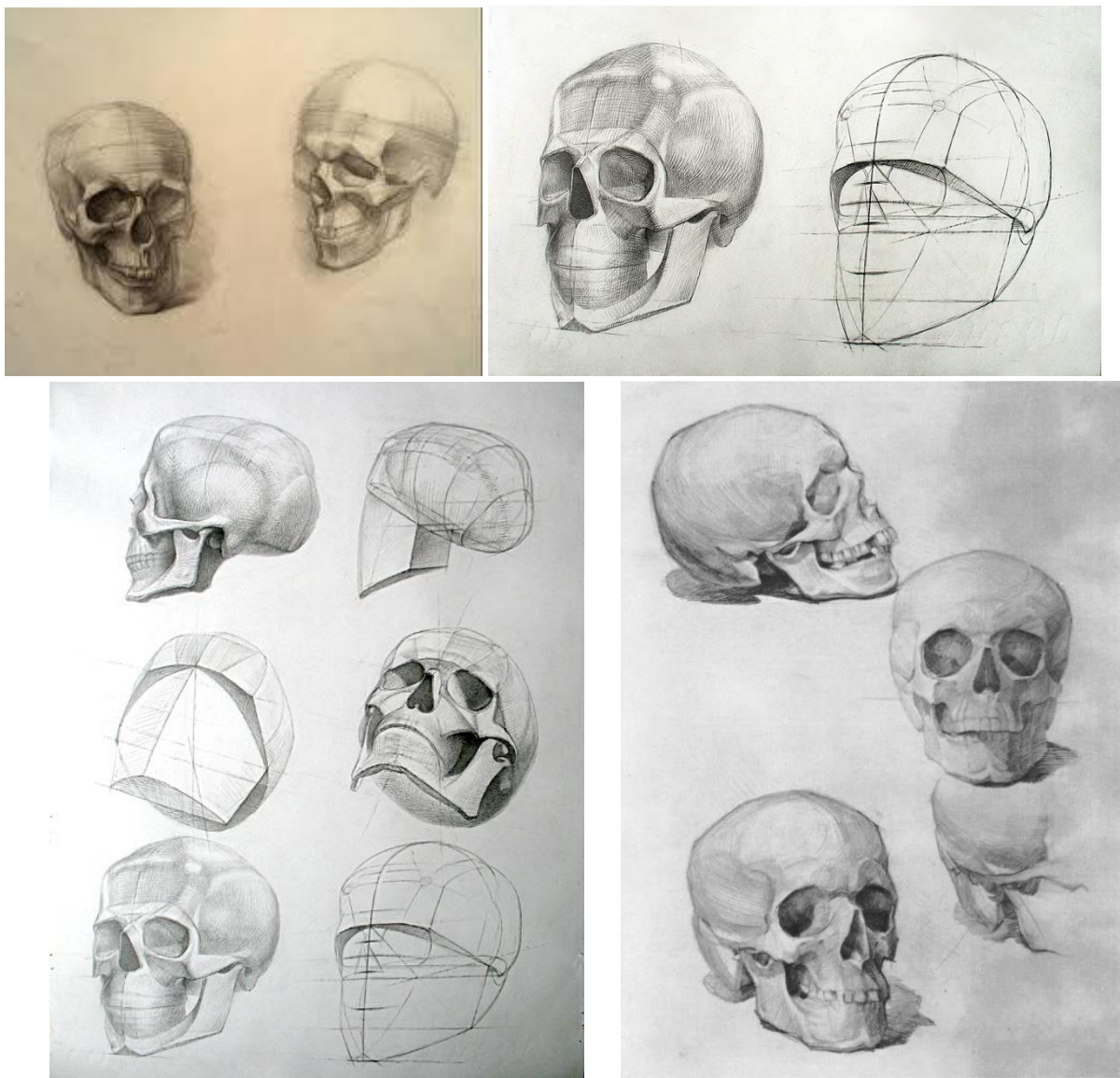
1. Анатомічні характеристики черепа людини.
2. З яких кісток формується лицьова частина черепа?
3. Якими опорними точками треба користуватися при побудові черепа?
4. Що таке осьова лінія та вміння нею користуватися при побудові голови.
5. Назвіть парні кістки черепа.
6. Які не парні кістки містить череп людини?
7. Послідовність роботи над рисунком черепа.
8. Що треба враховувати при композиційному розміщенні голови на аркуші?

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

Рисунок черепа людини виконують методом лінійно – конструктивного зображення у такій послідовності:

- Вибір точки зору; аналіз натури;
- Композиційне розміщення на форматі паперу загальних форм;
- Лінійно – конструктивна побудова: розподіл лицьової та бокових площин; визначення профільної осьової лінії; визначення пропорційних співвідношень; намічання ліній розміщення деталей лиця;
- Деталізація загальних форм;
- Світлотіньове вирішення.

Отже, перш ніж почати роботу над побудовою рисунка з натури, необхідно правильно вибрати точку зору, звернути увагу на розміщення лінії горизонту, щоб не зробити перебільшень при перспективному зображенні.

(у конспект потрібно подати малюнки поетапності виконання завдання студентами коледжу)

Після аналізу даного об'єкту виконують композиційні завдання, тобто шукають вдале розміщення і величину зображуваного предмету відповідно заданому формату. При цьому враховують, що з лицьової сторони, як правило, залишають дещо більше вільного місця, ніж зі сторони потилиці.

Легкими рухами олівця намічають загальний приблизний силует черепа. Дуже важливо правильно визначити середню профільну(осьову) лінію, що проходить поздовж лицьової частини черепа і умовно розділяє його симетрично на дві половини (ліву і праву).

Будуючи форму в лінійно-конструктивній схемі, необхідно дотримуватися принципу парності форм черепа і визначати місце розміщення конструктивних точок і ліній.

Домашнє завдання

Рисунок черепа людини вище лінії горизонту, формат А4.

Виховні заходи «Мистецька вікторина» магістранток О. Косович, Т. Іванюти, Х. Забавської та Наталі Гіренко (з народною майстринею України, колекціонеркою, етнографом, вишивальницею Тетяною Головань). ТКФК, 2024 р.

Тютюнник Ірина Святославівна, Поберейко Оксана Михайлівна,
Нестайко Ірина Миколаївна

**Методичні рекомендації щодо організації та
проведення педагогічної практики у закладах фахової передвищої освіти
для магістрів предметної спеціальності
А4.12 Середня освіта (Мистецтво. Образотворче мистецтво)
(видання друге, доповнене)**